

Dorota Ciechanowska

‘Idea Mapping. How to Access Your Hidden Brain Power, Learn Faster, Remember More, and Achieve Success in Business’, Jamie Nast, New Jersey, 2006 : [recenzja]

Edukacja Humanistyczna nr 1 (30), 239-241

2014

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

obszar zmagania na rzecz szkolnictwa specjalnego na Pomorzu Zachodnim w okresie półwiecza XX wieku i pierwszej dekady XXI wieku. Jest to więc ważna legitymacja dla historii oświaty i wychowania, którą należy upowszechniać i wykorzystywać, m.in. w zakresie współpracy publicznych i niepublicznych instytucji oraz pozarządowych organizacji działających dla dobra ludzi „sprawnych inaczej”.

Praca zbiorowa pt. *Szkolnictwo specjalne na Pomorzu Zachodnim w latach 1945-2010* pod redakcją naukową Urszuli Morcinek została opublikowana w formie książkowej w aktualnej jej formie i objętości. Wynika to stąd, że osnuta jest patyną minionego 65-lecia, gdzie można doszukiwać się nie tylko danych formalnoprawnych, organizacyjno-funkcjonalnych, ale przede wszystkim osobowościowych wartości ludzi. Dzieciom i młodzieży niepełnosprawnej dawali serce, mądrość i energię, przezwyciężając liczne utrudnienia i przeszkody, aby w szkołach specjalnych dominowała ustawiczna troska związana z działalnością opiekuńczo-wychowawczą i nauczającą.

Żywi się nadzieję, że książka o szkolnictwie specjalnym na Pomorzu Zachodnim funkcjonującym w półwieczu XX i w pierwszej dekadzie XXI wieku to nie tylko materiał archiwalny dla bibliofilów oraz studiujących pedagogikę specjalną. Zachęca się także do sięgnięcia do niej gwoli maksymy *historia mater et magistra*.

Kazimierz Wenta

Jamie Nast

Idea Mapping. How to Access Your Hidden Brain Power, Learn Faster, Remember More, and Achieve Success in Business

John Wiley & Sons Inc., Hoboken, New Jersey, 2006, ss. 268

Dzięki książce Jamie Nast czytelnik odkrywa dwa wymiary nowoczesnego podejścia do efektywnej pracy umysłowej. Autorka wskazuje sposób budowania nowych pomysłów, pokonywania barier linearnego myślenia i powielania nabytych, utartych sposobów rozwiązywania problemów, który wykorzystuje wiedzę na temat pracy mózgu i zagadnień stanowiących treść zainteresowań neurodydaktyki. Autorka nie odwołuje się w swojej argumentacji do nazwy „neurodydaktyka”, ale tak samo jak Manfred Spitzer, autor *Cyfrowej demencji*¹, który wyjaśnia naturę procesu uczenia się poprzez analizę procesów zachodzących w sieci nerwowych połączeń w mózgu, odwołuje się do natury pracy umysłowej. Połączenie nowoczesnego podejścia na temat procesów uczenia się z wykorzystaniem efektywnej i jednocześnie atrakcyjnej techniki ilustrowania i organizowania swoich pomysłów stanowi „potężne narzędzie wykorzystujące potencjał całego mózgu, które poprawia pamięć, umiejętności notowania, umiejętność organizowania myślenia, twórczość i zdolności komunikacyjne”.

¹ M. Spitzer, *Cyfrowa demencja. W jaki sposób pozbawiamy rozumu siebie i swoje dzieci*, Słupsk 2013.

Jamie Nast przez wiele lat pracowała w firmie zajmującej się zarządzaniem wiedzą i z jej doświadczeń zrodziła się potrzeba usprawnienia procesu budowania pomysłów, odblokowywania schematów działania i przełamywania ograniczającej produktywność presji stresu. Autorka współpracowała przez lata z Tonym Buzanem, będąc licencjonowanym trenerem jego techniki – Mind Mapping. Poglądy Tony'ego Buzana są znane w naszym kraju dzięki wielu jego książkom tłumaczonym na język polski². *Idea maps* – mapy pomysłów, jakie proponuje autorka, stanowią jej autorski sposób pracy twórczej, który wywodzi z pomysłu T. Buzana.

Mapy pomysłów J. Nast są praktycznym, bezpośrednim i wykonalnym sposobem pracy umysłowej w biznesie i organizacjach zajmujących się tworzeniem idei i rozwiązywaniem problemów. Jest to sposób, który zachowując rozsądek i dyscyplinę postawionego zadania, łamie szablony i bariery mentalne, czyniąc pracę koncepcyjną łatwiejszą i atrakcyjniejszą.

Autorka w zgrabny sposób łączy merytoryczne argumenty wyjaśniające wykorzystanie *Idea maps* w biznesie, w marketingu, w rozwiązywaniu osobistych problemów oraz uczeniu się organizowania wiadomości z formą poradnika prowadzącego czytelnika przez kolejne kroki zaawansowania i wykorzystania techniki. Czytając książkę, czytelnik nie czuje się niekomfortowo, jak ma to miejsce wtedy, gdy weźmiemy do ręki książkę o charakterze prostego, niedoceniającego kompetencji czytelnika instruktora o charakterze „jak coś zrobić”.

Książka składa się z trzynastu rozdziałów, poprzedzonych podziękowaniami, informacją o autorce, przedmową, wstępem i wprowadzeniem. Pierwszych pięć rozdziałów definiuje *Idea maps* i wskazuje sposoby budowania map pomysłów, zawsze odwołując się do przykładów praktycznych. Poznajemy także historyczne źródła wskazujące na wykorzystanie graficznych sposobów organizowania wiedzy sięgających XIII wieku. Zawarte są tu także prawidłowości budowania logicznych struktur wiedzy. Czytelnik poznaje również typowe dla początkujących przeszkody i bariery w wizualnym podejściu do organizowania pracy umysłowej oraz sposoby ich przezwyciężania. Jednym ze sposobów pokonywania barier jest poznanie przykładów map innych osób, uczenie się „czytania” rozwiązań innych propozycji. Liczne ilustracje i przykłady praktyczne pokazują wielokierunkowe podejście autorki do zagadnienia wykorzystania tej techniki, otwierając możliwości indywidualnych zastosowań praktycznych.

Książka omawia bardzo cenny pomysł usprawniania pracy umysłowej. Przekonuje o znaczeniu myślenia poprzez skojarzenia i wizualizacje wiedzy w biznesie i życiu codziennym. Jest cenną alternatywą dla propozycji T. Buzana. Podczas gdy popularny na całym świecie i odnoszący ogromny sukces komercyjny T. Buzan naucza adeptów Mind Mappingu, że myślenie linearne nie aktywizuje mózgu i w myśleniu wielokierunkowym widzi zalety efektywnego myślenia, to przykłady, jakimi się posługuje, odnoszą się do nieskomplikowanego, niebywale uporządkowanego koncentrycznie ułożonego zapisu. Trudno się zgodzić z autorem, że prezentowane przez niego mapy myśli są zapisem myślenia ludzi. Mielibyśmy wszyscy mózgi z miażdżącą dominującą lewą półkulą, czemu autor kategorycznie zaprzecza, omawiając zalety wykorzystania obu półkul. Propozycja J. Nast wykracza poza, moim zdaniem, pewne ograniczenia propozycji T. Buzana. Otwiera drogę do poszukiwania nowych dróg myślenia poprzez zabawę tworzenia, przekształcania i odkrywania sposobów manipulowania pomysłami. Indywidualne podejście, a także praca grupowa nie są poddane dyscyplinie wykorzystywania jedynie słów kluczowych, które mogą ograniczać potencjał i produktywność osoby korzystającej z tej techniki. Taki też jest zamysł autorki, która określa *Idea maps* jako bardziej elastyczne i dające więcej możliwości wykorzystania praktycznego. Niesamowicie cenne jest zdanie autorki: „Gdy już nauczysz się zasad tworzenia *Idea maps*, będziesz łamał każdą z nich, aby uczynić tworzone przez

² T. Buzan, B. Buzan, *Mapy twoich myśli*, Łódź 1999.

siebie ilustracje graficzne pasującymi do swoich potrzeb. Będziesz tworzył swoje własne zasady, które będą najlepsze dla twoich celów³. Sprecyzowane informacje, jak wykorzystać, jak budować *Idea maps*, a jednocześnie wskazanie zalet każdego rozwiązania praktycznego – dają szeroki wachlarz zastosowań tej techniki także w edukacji. Każde rozwiązanie praktyczne opatrzone jest listą zalet, wskazań do praktycznej realizacji. Nauka tworzenia *Idea maps* jest zaprezentowana w ośmiu krokach-lekcjach. Najważniejszym elementem, cennym dla wspomagania uczenia się zarówno dzieci, jak i dorosłych, jest stworzenie sytuacji, w której wymuszone jest myślenie samodzielne, koncepcyjne oraz twórcze myślenie wsparte wizualizowaniem wiadomości. Do tworzenia *Idea maps*, jak i *Mind maps* stworzono wiele programów i aplikacji komputerowych. Są one łatwym i szybkim w wykorzystaniu narzędziem graficznym do wizualnej ilustracji pomysłów. Do książki dołączono płytę z programem Mindjet Mindmanager, która pozwala czytelnikowi wykorzystać omawiane w książce programy do wykorzystania dla *Idea maps*.

Propozycja J. Nast jest ciekawym uzupełnieniem popularnych poglądów T. Buzana. Pokazuje szersze spektrum wykorzystania myślenia wielokierunkowego, wizualizacji wiadomości i twórczego budowania nowych rozwiązań. Szanuje czytelnika, daje mu prawo do indywidualnych rozwiązań, pokazując proces uczenia się jako atrakcyjną, pozbawioną stresu drogę odkrywania własnej twórczości. *Idea maps* stanowią bardzo wartościową technikę pracy studentów na zajęciach, której wykorzystanie stale udoskonalam we własnej pracy pedagogicznej. Szkoda, że książka J. Nast nie jest dostępna w języku polskim, gdyż zalety proponowanych rozwiązań znalazłyby uznanie wielu pedagogów oraz trenerów biznesu.

Dorota Ciechanowska

Zdzisław Wołk
Zawodoznawstwo. Wiedza o współczesnej pracy
Wydawnictwo Difin, Warszawa 2013,
ss. 245

Autor pozycji *Zawodoznawstwo. Wiedza o współczesnej pracy* – Zdzisław Wołk – jest profesorem doktorem habilitowanym nauk społecznych. Od 35 lat związany jest z Uniwersytetem Zielonogórskim. Kierował Instytutem Pedagogiki Społecznej na WSP, był jej prorektorem, a potem prorektorem Uniwersytetu Zielonogórskiego. Dziś kieruje Katedrą Pedagogiki Społecznej na Wydziale Pedagogiki, Socjologii i Nauk o Zdrowiu Uniwersytetu Zielonogórskiego.

Profesor Wołk jest od wielu lat pomysłodawcą i uczestnikiem ogólnopolskich programów badawczych poświęconych aktywności pracowniczej, aktywizacji zawodowej oraz pomocy społecznej. W ramach dociekań naukowych zajmuje się humanistycznymi aspektami pracy zawodowej, kulturą pracy i poradnictwem zawodowym.

³ J. Nast, *Idea mapping. How to Access Hidden Brain Power, Learn Faster, Remember More, and Achieve Success in Business*, Hoboken, New Jersey 2006.